

“Fauna bepaalt toekomst van het bos”

Reeënvraat kan grote invloed hebben op de verjonging van een bos en daarmee op de uiteindelijke ontwikkeling van het bos. Is het wel de bosbeheerder die de toekomst van het bos bepaalt, of in werkelijkheid de faunabeheerder?

— Wim van Wijk (journalist)

**Jaap Kuper, rentmeester
Kroondomein Het Loo**

“Ja, maar is hij wel de baas van het bos?”

> “Ja, dat kan waar zijn... als de faunabeheerder ook de baas over het bos zou zijn. Dat is vaak niet het geval. Wat de stelling impliceert, is dat de faunabezetting van wezenlijke invloed is op de ontwikkeling van het bos. En dat is ook zo. Vanuit de houtproductie bezien is bijna elke knabbelaar er eentje te veel. Daar doet het spanningsveld tussen de productie- en natuur/faunafunctie zich direct voelen. Dat vereist dus een afweging van waarden en belangen van totaal verschillende orde. Er mag van ons als professionele bosbeheerders verwacht worden dat we dit op een uitgebalanceerde en verstandige wijze doen. Dat levert dan een bosontwikkeling op waarbij het fauna-element er slechts één van vele is. Vanuit het natuurperspectief bezien ligt dit anders, al is het overigens niet vanzelfsprekend dat een natuurlijke hoge faunabezetting de snelste route naar een natuurlijk bosesysteem is. Wat zou de voorkeur verdienen: eerst de wildstand ongemoeid laten groeien tot het niveau van de natuurlijke draagkracht en daarbij de sterk vertraagde ontwikkeling naar het natuurlijke loofbos op de koop toe nemen, of eerst de ontwikkeling naar loofbos laten plaatsvinden en daarbij de noodzakelijke en onnatuurlijke lage faunapopulatie gedurende decennia accepteren? Kortom: dé faunabeheerder bestaat niet, en als dat al zo was, dan kan het nog alle kanten op met de bosontwikkeling.”<

**Jakob Leidekker, hoofd
bedrijfsvoering Nationaal Park
De Hoge Veluwe**

“Ree doet minder kwaad dan edelhert”

> “Het beheer van een diersoort moet niet op zichzelf worden gezien, maar in de context van alle doelstellingen die een terrein heeft. In het Nationale Park De Hoge Veluwe zijn wij sinds het moment dat het echtpaar Krölller-Müller de eerste gronden aankocht, gewend om deze doelstellingen tegen elkaar af te wegen en op basis daarvan beheerkeuzes te maken. Deze werkwijze heeft niet alleen de verschillende landschappen voortgebracht die er nu zijn, maar heeft vooral ook de vele bijzondere waarden opgeleverd waar het park bekend om staat. Onderdeel van onze manier van beheren is de afweging of de fauna in zijn algemeenheid en het ree in het bijzonder moet worden beheerd. Voor het park staat vast dat het ree op verschillende wijzen invloed heeft op de bossen. Hierbij kijken wij niet alleen naar de boomsoortensamenstelling, maar ook naar de kwaliteit van de verjonging. Als deze invloed echter wordt afgezet tegen de invloed van het edelhert is deze beperkt. Niet alleen omdat het ree meer een fijnproever is, maar vooral ook omdat een edelhert meer en tot grotere hoogte kan vreten. Kijkend naar de invloed van het ree bij de huidige voorjaarsstanden op de bosverjonging ziet het park geen reden om het ree te beheren. Verschillende boomsoorten kunnen zich in voldoende mate verjongen. Dat ligt bij het edelhert heel anders. Daar rasteren wij verjongvlakken voor in en begeleiden dat met afschot om ook in de toekomst een gevarieerd bosbeeld te houden van voldoende kwaliteit.”<

Marien Greep, voorzitter Vereniging Het Reewild

“Per leefgebied van het ree organiseren”

> “Om te beginnen: zoveel schade richten reeën niet in bossen aan. Ze leven immers niet in roedels, zoals herten. Ze hebben elk hun eigen territorium, althans in de zomer. In het najaar vormen ze wintersprongen, maar dan veroorzaken ze weinig tot geen schade. In het voorjaar zoekt elk ree weer zijn eigen stekkie op en ook in zijn eentje richt hij dan niet zo veel schade aan.

Dit neemt niet weg dat het totale reeënbestand in Nederland met zijn meer dan 100.000 exemplaren te hoog is, wat je alleen al kunt afleiden uit het aantal dieren dat jaarlijks dood wordt gereden: zo’n tienduizend stuks. Daarom zou het goed zijn als de aantallen volgens de beheerplannen worden afgeschoten, zodat de overblijvende dieren een groter leefgebied overhouden, met meer rust en voldoende voedselaanbod. En minder verkeersslachtoffers.

Maar het moet niet alleen de faunabeheerder zijn die het afschot bepaalt. Onze vereniging vindt dat dit nog altijd niet goed is geregeld en bepleit al enkele jaren dat het afschot bepaald moet worden per leefgebied van het ree en niet per jachtterrein.

Neem de Utrechtse Heuvelrug met aansluitend het Kromme Rijngebied. In dat leefgebied heb je meerdere terreineigenaren, beheerders en jachtvelden. De ene vindt dat er niet beheerd mag worden door middel van afschot op zijn terrein, de andere wel. Zo creëer je kweekvijvers waaruit reeën elkaar verjagen. Reeënbeheer is maatwerk en vereist onderling overleg. Wij stellen dan ook voor om coördinatoren aan te stellen binnen zo’n leefgebied die zorgen voor samenwerking ten behoeve van het beheer van de reeënpopulaties. Niet alleen de faunabeheerder bepaalt dus de toekomst van het bos, maar hij samen met de eigenaar. De VHR kan als belangenbehartiger van het reewild de coördinator leveren.”<

Rob Fernandes, terreinbeheerder Landgoed Welna in Epe

“Ons doel is niet natuurbos”

> “De faunabeheerder bepaalt het op ons landgoed in ieder geval niet. We bespreken het wel met de wildbeheereenheid, maar uiteindelijk is het de eigenaar van het landgoed die samen met de jachttopziener besluit of er meer reeën afgeschoten moeten worden of niet. Eens per jaar zitten we met het bestuur van de wildbeheereenheid om de tafel en dan horen we van elkaar wat er speelt, dus de samenwerking is goed, we weten van elkaar wat we doen, maar als het om de reeënstand gaat, zijn wij het die bepalen wat er gebeurt. Voor het roodwild en de zwijnen ligt dat anders. In die gevallen bepaalt de provincie hoeveel dieren er afgeschoten moeten worden, maar voor reeën gelden geen getallen.

Overigens geldt voor ons landgoed dat we niet op natuurbos uit zijn. Wij streven geen zuiver natuurlijk bos na met grove den, eik, beuk en berk. Wij willen een mix, naast loofbomen ook productiehout als douglas en lariëks. Met andere woorden, we doen er niet zo moeilijk over als die reeën de jonge eiken opeten. Of er dus twee of tien rondlopen, is voor ons niet zo interessant.

En dan is het ook nog zo dat ik me afvraag of we ons niet al te druk maken. Ik kan toch plekken aanwijzen in het bos waar wel degelijk verjonging van eiken is opgetreden. Er is altijd wel een jaar dat de reeënstand een klap heeft opgelopen – door bijvoorbeeld een slecht mastjaar – en dan krijgen de eiken wel de kans. Zijn de scheuten eenmaal een meter of net iets langer, dan kunnen de reeën er niet meer bij en dan groeien de eiken wel door.”<

Maurice ten Tije, provincie Noord-Brabant

“Jager beslist alleen welk dier hij doodt”

> “Het is ingewikkeld, maar uiteindelijk is het niet de faunabeheerder die dat bepaalt, althans als daarmee de jager wordt bedoeld. Want die is aan maar liefst drie zaken gebonden. Hij heeft een grondgebruikersverklaring nodig die hem toestaat op iemands land te jagen. Daarnaast moet hij zich houden aan het plan dat de Faunabeheereenheid heeft opgesteld en dat moet weer goedgekeurd zijn door de provincie. Nu in omgekeerde volgorde. Wij als provincie moeten de wet naleven en die stelt dat reeën beschermd zijn. Alleen als er zich bijvoorbeeld onveilige situaties in het verkeer voordoen, of als er veel gewasschade is, kunnen wij onthefing verlenen. Om ons beleid te kunnen uitvoeren is de Faunabeheereenheid in het leven geroepen. Daarin hebben grondeigenaren, terreinbeheerders, en vertegenwoordigers van de KNJV en de ZLTO zitting. Alle belangen zitten dus aan tafel en gezamenlijk schrijven zij een plan hoe zij denken een goede reeënstand te kunnen handhaven. Wij als provincie toetsen dat plan en geven in het gunstige geval onthefing aan de Faunabeheereenheid. Die geeft op zijn beurt aan de verschillende wildbeheereenheden door wat hen te doen staat. De jagers die daarbij aangesloten zijn, hebben vervolgens nog toestemming nodig van de eigenaar van een bepaald stuk grond om die grond te mogen gebruiken voor de jacht – dat is de grondgebruikersverklaring waar ik het eerder over had. Bij dit alles merk ik nog op dat de wet weliswaar bepaalt dat de grondgebruiker bepaalt of er gejaagd wordt, maar dat de overheid de mogelijkheid heeft om in te grijpen als er sprake is van overlast. Dat is bijvoorbeeld gebeurd bij de bestrijding van muskusratten. Maar nog nooit voor andere dieren, zoals reeën.”<